

Dosarul nr. 2ra-810/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (judecător N. Șova)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători V. Buhnaci, L. Pruteanu și M. Guzun)

Î N C H E I E R E

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la repararea prejudiciului moral și material, precum și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Uliana Livețcaia și de Dumitru Stroici, și menținută hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 10 octombrie 2016, Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 600 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-7).

În motivarea acțiunii, reclamanta Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a relatat că 13 iulie 2008, aproximativ la ora 16.00, sora reclamantei, Zinaida Stroici, a fost omorâtă de către Dumitru Stroici, faptul decesului fiind confirmat prin certificatul de deces nr. 75 din 15 iulie 2008, eliberat de Primăria or. Sângera, mun. Chișinău.

Reclamanta a susținut că prin sentința din 24 martie 2011 a Judecătoriei Călărași, Dumitru Stroici a fost recunoscut vinovat de omorul Zinaidei Stroici, însă a fost absolvit de pedeapsă penală, fiind aplicată în privința sa măsura de constrângere cu caracter medical, și anume internarea într-o instituție psihiatrică cu

supraveghere riguroasă.

Reclamanta a reliefat că prin sentința din 24 martie 2011 a Judecătoriei Călărași, s-a constatat că prin acțiunile sale în stare de iresponsabilitate, Dumitru Stroici a comis fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 145 alin. (2) lit. j) din Codul penal, adică omorul săvârșit cu o deosebită cruzime.

Reclamanta a indicat că prin decizia din 27 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de avocatul inculpatului Dumitru Stroici, Oleg Mancevschi, și de succesorul legal al victimei, Uliana Livițcaia, împotriva sentinței din 24 martie 2011 a Judecătoriei Călărași.

Reclamanta a declarat că prin decizia din 20 noiembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile ordinare declarate de avocatul inculpatului Dumitru Stroici, Oleg Mancevschi, și de succesorul legal al victimei, Uliana Livițcaia, casată decizia din 27 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău și trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Reclamanta a mai notat că prin decizia din 27 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse ca depuse peste termen apelurile declarate de avocatul inculpatului Dumitru Stroici, Oleg Mancevschi, și de succesorul legal al victimei, Uliana Livițcaia, împotriva sentinței din 24 martie 2011 a Judecătoriei Călărași.

Reclamanta a afirmat că decizia din 27 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău a devenit definitivă și executorie.

În acest fel, reclamanta a punctat că faptul vinovăției lui Dumitru Stroici în omorârea Zinaidei Stroici a fost probat integral, fiind confirmată apariția dreptului reclamantei la înaintarea acțiunii civile împotriva lui Dumitru Stroici, în scopul reparării prejudiciului material și moral, în baza art. 221 alin. (5) din Codul de procedură penală.

Reclamanta a specificat că prejudiciul care i-a fost cauzat se manifestă sub formă de retrări și suferințe de ordin moral, datorită cruzimii cu care Dumitru Stroici a omorât-o pe Zinaida Stroici, reclamanta aflându-se în relații foarte bune cu aceasta.

Reclamanta a subliniat și faptul că Dumitru Stroici a manifestat indiferență și lipsă de remușcări față de omorul soției sale.

În continuare, reclamanta a invocat că Dumitru Stroici s-a aflat la tratament psihiatric riguros pentru o perioadă de 2 ani, această măsură de constrângere cu caracter medical fiind încetată la 23 decembrie 2015, în baza încheierii din aceeași dată a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, prin care a fost admis demersul instituției psihiatrice de încetare a tratamentului.

Reclamanta a susținut că Dumitru Stroici nu are un tutore care să-i monitorizeze acțiunile sau să-i administreze patrimoniul, ceea ce înseamnă că anume Dumitru Stroici poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat.

În drept, reclamanta a făcut trimitere la prevederile art. 1416 alin. (2)-(3), 1419 alin. (1) lit. c) și 1422 din Codul civil.

În ședința de judecată din 03 octombrie 2017, reclamanta Uliana Livițcaia a

depus cerere prin care a introdus o pretenție nouă împotriva lui Dumitru Stroici, și anume repararea prejudiciului material în sumă de 30 242, 15 lei (f.d. 61-65; 105-107).

În motivarea noii pretenții, Uliana Livițcaia a indicat că prejudiciul material în sumă de 30 242, 15 lei se constituie din cheltuielile de înmormântare a Zinaidei Stroici și cheltuielile aferente procesului penal de învinuire a lui Dumitru Stroici, și anume: suma de 681, 38 lei pentru cumpărarea produselor de panificație necesare înmormântării, suma de 450 lei pentru expedierea scrisorii către Centrul Psihiatric din or. Kiev, Ucraina, suma de 24 lei pentru expedierea scrisorii către Centrul Psihiatric din or. Kiev, Ucraina, suma de 485 lei pentru expedierea scrisorii către Centrul de Expertize Judiciare din or. Moscova, Federația Rusă, suma de 254, 8 lei pentru fotocopiarea actelor procesual-penale, suma de 19 lei pentru expedierea a 2 scrisori recomandate în adresa Judecătoriei Călărași, suma de 11 950 lei pentru traducerea actelor procesual-penale în vederea efectuării expertizelor peste hotarele Republicii Moldova, suma de 32, 4 lei pentru expedierea a 3 scrisori recomandate, suma de 700 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate ca parte civilă în procesul penal de învinuire a lui Dumitru Stroici, suma de 955 lei pentru efectuarea expertizei legale la Spitalul Clinic de Psihiatrie, suma de 5 046, 48 lei pentru efectuarea expertizei psihiatrice în Ucraina, suma de 9 194, 09 lei pentru efectuarea expertizei psihiatrice în Federația Rusă și suma de 450 lei pentru convorbirile telefonice cu experții din Ucraina și Federația Rusă.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Uliana Livițcaia împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 30 242, 15 lei și a prejudiciului moral în sumă de 600 000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat în beneficiul Ulianei Livițcaia, din contul lui Dumitru Stroici, suma de 30 242, 15 lei cu titlu de prejudiciu material. S-a respins ca neîntemeiată pretenția Ulianei Livițcaia împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 600 000 lei. S-a admis pretenția Ulianei Livițcaia împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat în beneficiul Ulianei Livițcaia, din contul lui Dumitru Stroici, suma de 300 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. S-a încasat în beneficiul statului, din contul lui Dumitru Stroici, taxa de stat în sumă de 607, 26 lei (f.d. 113-119).

La 01 decembrie 2017, Dumitru Stroici, reprezentată de avocatul Ana Șevciuc, a declarat apel împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 112).

La 18 decembrie 2017, Uliana Livițcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a declarat apel împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 121-122).

Prin decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Uliana Livițcaia și de Dumitru Stroici, și menținută hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central (f.d. 190-196).

În motivarea soluțiilor emise, instanțele ierarhic inferioare au reținut că prejudiciul material în sumă de 30 242, 15 lei, pretins de Uliana Livețcaia, este compus din cheltuieli judiciare în procesul penal de învinuire a lui Dumitru Stroici, pasibile încasării în temeiul art. 228-229 din Codul de procedură penală, și cheltuieli de înmormântare a Zinaidei Stroici, pasibile încasării în temeiul art. 1419 alin. (4) din Codul civil.

Instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia că în virtutea prevederilor art. 1409 alin. (2) din Codul civil, instanța de judecată este în drept să-l oblige pe autorul prejudiciului cauzat vieții, aflat în stare de iresponsabilitate la momentul comiterii infracțiunii, la repararea prejudiciului cauzat, cu atât mai mult că măsurile de constrângere cu caracter medical în privința lui Dumitru Stroici au fost încetate.

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au conchis că Uliana Livețcaia, fiind sora defunctei Zinaida Stroici, nu face parte din cercul de subiecți care, conform art. 1419 alin. (2) din Codul civil, au dreptul la despăgubire în legătură cu decesul părții vătămate.

La 26 februarie 2019, Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în partea respingerii pretenției privind repararea prejudiciului moral în sumă de 600 000 lei, și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, de admitere integrală a pretenției respective (f.d. 201-204).

În motivarea recursului, recurenta Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a susținut că instanțele ierarhic inferioare urmau să aplice prevederile art. 1398 alin. (1) și 1422 alin. (1)-(2) din Codul civil, art. 58 alin. (10), 81 alin. (1) și (4) și 219 alin. (2) pct. 4) și alin. (3) pct. 2) din Codul de procedură penală.

Astfel, recurenta a indicat că statutul său de succesori al părții vătămate Zinaida Stroici, recunoscut în baza sentinței din 24 martie 2011 a Judecătorei Călărași, nu mai poate fi pus în discuție, instanța de judecată urmând doar să abordeze problema prejudiciului moral pe care este obligat să-l repare Dumitru Stroici.

Recurenta a specificat că în caz contrar, s-ar încălca dreptul său la un proces echitabil, garantat la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Mai mult, recurenta a punctat că în acest fel, s-ar încălca principiul autorității lucrului judecat.

Recurenta a subliniat că instanța de apel a admis o contradicție în conținutul deciziei recurate, și anume instanța de apel a constatat că în conformitate cu art. 1419 din Codul civil, Uliana Livețcaia nu întrunește condițiile impuse de lege pentru a pretinde despăgubiri pentru decesul surorii sale, dar, în același timp, a concluzionat că Dumitru Stroici este obligat, în virtutea prevederilor art. 1409 alin. (2) și 1419 alin. (4) din Codul civil, să repare prejudiciul cauzat.

La 25 martie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expedit în adresa

intimatului Dumitru Stroici copia cererii de recurs depuse de Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 207).

Intimatul Dumitru Stroici nu și-a valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot.

La 05 aprilie 2019, Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, a declarat, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia și a hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, și pronunțarea unei noi hotărâri, de respingere ca fiind neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depuse de Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot (f.d. 209-213; 214).

În motivarea recursului, recurentul Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, a susținut că sumele bănești pe care Uliana Livețcaia le-a achitat în cadrul procesului penal pentru efectuarea expertizelor în Ucraina și în Federația Rusă nu pot fi calificate drept cheltuieli judiciare în sensul art. 227 alin. (1) din Codul de procedură penală, deoarece respectivele rapoarte de expertiză nu au fost recunoscute în calitate de probe de către instanța de judecată și nu au fost puse la baza sentinței din 24 martie 2011 a Judecătoriei Călărași.

Mai mult, recurentul a invocat că sumele bănești pe care Uliana Livețcaia le-a achitat în cadrul procesului penal pentru efectuarea expertizelor în Ucraina și în Federația Rusă, cât și cheltuielile aferente (traducerea și multiplicarea documentelor, cheltuieli de corespondență) nu pot fi calificate drept cheltuieli judiciare în sensul art. 227 alin. (1) din Codul de procedură penală și din motivul că Uliana Livețcaia a urmărit scopul de a demonstra că Dumitru Stroici era responsabil la momentul comiterii infracțiunii și urma a fi tras la răspundere penală.

În continuare, recurentul a evidențiat că a comis fapta prejudiciabilă fără intenție, după s-a constatat în mod irevocabil în cadrul procesului penal, și nu poate fi ținut la executarea unei obligații pentru fapta ilicită pe care a comis-o în stare de iresponsabilitate.

Recurentul a mai indicat că instanțele ierarhic inferioare corect au reținut că Uliana Livețcaia, fiind sora defunctei Zinaida Stroici, nu face parte din cercul de subiecți care, conform art. 1419 alin. (2) din Codul civil, are dreptul la despăgubire în legătură cu decesul părții vătămate.

Recurentul consideră că Uliana Livețcaia a intentat acțiunea civilă în repararea prejudiciului moral doar cu scopul de a obține imobilul recurentului amplasat în or. Sângera, mun. Chișinău, dobândit de recurent în timpul căsătoriei cu defuncta Zinaida Stroici.

La 22 aprilie 2019, intimata Uliana Livețcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, a depus referință la recursul declarat de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil (f.d. 221-222).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul

se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din materialele cauzei, în fișa de însoțire nr. 13859 este indicat că la 20 decembrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în adresa recurenților Uliana Livîțcaia și Dumitru Stroici (f.d. 197).

Însă, la materialele cauzei nu sunt anexate avizele de primire de către Uliana Livîțcaia și Dumitru Stroici a copiei deciziei integrale din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În afară de aceasta, completul evidențiază că decizia recurată a fost publicată pe portalul instanțelor naționale de judecată la data de 17 ianuarie 2019.

Astfel, completul consideră că atât recurenta Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, care a declarat recursul la 26 februarie 2019, cât și recurentul Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, care a declarat recursul la 05 aprilie 2019, s-au conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile, din următoarele raționamente.

Conform art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alin. (2) și (3) ale art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Respectiv, completul relevă că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate de Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, se referă la dezacordul recurenților cu soluțiile pronunțate de către instanțele ierarhic inferioare, însă nu relevă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și respectiv, acestea nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar, se menționează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Totodată, completul accentuează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume dacă se invocă aprecierea arbitrară a probelor de către instanța judecătorească sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Însă, din recursurile declarate de Uliana Livițcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, nu rezultă că instanțele ierarhic inferioare au apreciat arbitrar probele.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă garanțiilor unui proces echitabil, consfințite la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe calea recursului pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Totodată, completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 02 octombrie 2014), iar în concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul notează că argumentele invocate în recursuri nu au vocația de a duce la modificarea soluției în prezenta cauză, or acestea nu atestă examinarea raportului juridic litigios de către instanțele ierarhic inferioare cu încălcarea normelor de drept material și procedural sau a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, și de Dumitru Stroici, reprezentat de avocatul Ana Șevciuc, împotriva deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Uliana Livîțcaia, reprezentată de avocatul Veaceslav Ropot, împotriva lui Dumitru Stroici cu privire la repararea prejudiciului moral și material, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan